

cui eidem adhaeret Joann. Monachus num. 9. & ad eum Probus. Cum vero iura canonica, vel civilia imponunt pœnam ipso jure, vel ipso facto, ita sunt intelligenda, & interpretanda, ut pœna incurra sit sine sententia condemnatoria, solum cum declaratoria super facto, sine ulla alia ulteriori condemnatione, eamdem sententiam sequitur eis Alciatus in l. si quis major 41. n. 61. Cod. de transact. sententiis, infamanti incurri non posse sine declaratoria. Idem sensit Decianus tract. crim. lib. 7. cap. 40. num. 20. de privatione factionis testamenti. Et Additio ad tractatum Doctoris antiqui Joan. de Teratibus de rebellibus tract. 3. art. 6. in fin. dixit, etiam si iura expressæ dicant, pœnam incurri ipso jure sine sententia, intelligenda esse sine sententia condemnatoria, non sine declaratoria. Imo vero addunt Doctores, quamvis iura pœnam imponant ipso facto, & ipso jure, quæ alia declaratione, exponendam esse, ut pœna ipso jure incurritur absque sententia declaratoria pœna, non tamen absque sententia declaratoria super facto. Ita sententia Sanch. oper. moral. lib. 2. cap. 22. num. 20. post plurimos, quos allegat Matienzus in l. tit. 11. lib. 5. recop. in qua inventiuntur spicilia verba, Gloss. 1. num. 2. Geminianus autem, & Franchus dicunt, impositionem pœnae ipso jure habere duos effectus. Primus est predictus, videlicet, ut incurritur cum sola declaratione super facto, ex ea enim sola intelligitur facta condemnatione. Secundus, ut pronunciata declaratoria, retrotrahatur condemnatione ad tempus delicti, ut notavi superius num. 40. Alium effectum notavi Matienz. ubi sup. num. 4. Tiraquellus autem in l. si unquam, verb. Revertatur ex num. 266. propriè ex n. 268. Cod. de revoeac. donat. consigil. 104. discrimina, seu effectus ex eo, quod aliquid fiat ipso jure, an per sententiam. Adde Garcianus de benef. 17. par. c. 10. in princ. num. 37. qui plures referunt Doct. agentes de his discriminibus, & Menchacam q. usufreq. cap. 7.

43 Dato tamen quid est vera predicta limitatio (quæ satis est dubitabilis, ut ex predictis constat) proculdubio sublimitata est juxta eosdem Doctores, qui illam tradidunt, ut intelligenda, & accipienda sit quod effectus internos, quo operatur lex sine ministerio hominis, ut quod reus sit infamis, sit incapax successionis, sit excommunicatus: verum quoties ex ipsis intrinsecis, & interioribus effectibus processurus, & oriurus sit aliquis alias effectus exterior, ad quem necessarium sit, ut concurrant homines, non potest iste effectus nasci absque sententia declaratoria, neque absque illa potest ad similem effectum procedi, ut pœna locum habeat, aut executioni mandetur. Verbi gratia, excommunicatus vitari, denegari illi Ecclesiastica sepultura, infamis ab officio repelliri, aut incapax à successione excludi non potest, non praecedente sententia declaratoria, hanc elegantissimam doctrinam tradidit Innocensius, loquens de excommunicato, in e. p. inquisitione 44. num. 2. de sentent. excommunicato. Ancharanus consil. 189. tribus de causis, Geminianus in dict. cap. felicis num. 8. Philippus Franchus ibidem in § nullus num. 3. in fin. de pœna in 6. & in cap. 1. num. 8. de homicidio in 6. ubi Joan. Monachus dict. num. 9. in fin. Felini. in cap. Rodolphus 35. num. 39. de script. & in c. cum non ab homine num. 10. de judicis, Decius consil. 145. num. 4. Anton. Gabr. dict. lib. 7. commun. conclus. 11. n. 8. Didacus Perez in leg. 1. tit. 3. l. 3. Ordin. menit. in verb. Aunque non sea dada la sentencia column. 1893. Franch. Suar. de legis. l. 5. cap. 8. num. 3. cum sequentib. Scaccia de commercio. 2. gloss. 5. num. 435.

44 Et hujus sublimitationis (cujus in his terminis nullum invenio contradicorem) reddidi optimam, & elegans rationem Baldus in dict. leg. que sub conditione, §. ultim. n. 4. ff. de condition. inst. & in cap. 1. in princ. n. 3. de feud. fine cul. non amitt. quam eamdem reddit Alfonfus de Castr. de potest. legis penalib. 2. c. 13. §. secunda conclusio, quamvis paulo alter. Quoniam cum lex operatur interior per se ipsam solam, operatur super certo, & non potest errare, excommunicat verum contumacem, & delinquenter verum infamam, verum rebellerum, aut reum lese Majestatis reddit incapacem successionis activæ, & passivæ. Respicit enim facta, que per rerum naturam certa sunt, quamvis apud nos sint incerta, §. Conditions, inst. de verb. oblig. l. 2. tit. 4. par. 6. ubi Gregorius in princ. referit concordantes textus. Verum cum agitur de effectibus exterioribus, quæ ex ipsis interioribus oriuntur, in quorum executione debent intervenire homines, erroribus, & falsitatibus obnoxii, & qui factorum certitu-

dinem habere non possunt, necessarium est, ut executionem exteriorum penarum præcedat declaratio super facto, ne pœna exequitio fiat contra innocentes, & immerentes. Itaque in hoc articulo differunt validè forum interior conscientia, & exterior, quod significamus Hispani eo modo loquendi: Para lo Diros est à desmolgado, es infame, o incapaz; quanto à los hombres no lo estás mientras no se declara por culpado. Exempla sunt in l. Barbarius, ff. de offic. Pretor. quo usus est Felinus, excommunicati non declarati, quo usus est Ancharen. d. consil. 189. peccator tolerati, quo usus est D. Thomas 3. par. quas. 90. art. 6. & text. in cap. non prohibeat, cap. scilicet Judas, de confessat. dict. 2. optimus text. in cap. ex tempore 4. de temp. ordinat. ibi: Verum tamen quia peccatum occultum est, si promoveri volueris, eum non debes aliqua declaratione prohibere. Igitur ubi non fuerit sententia declaratoria, non potest repelliri à successione incapax, neque indignus, neque excommunicatus potest privari Ecclesiastica sepultura, & aliis beneficiis.

Non est diffinendum, Geminianus consil. 146. n. 1. 45 vers. Non obstat cap. cum secundum, & Alciatum in dict. leg. si quis major num. 61. Cod. de transact. ejus doctrinam sequutum suboscuro, cui item videtur acquiescere Greg. Lopez in l. 4. tit. 2. par. 7. gloss. 3. post med. item Tiraquellus in l. si unquam, verb. Revertatur num. 403. Cod. de donat. dicere, tunc non esse necessariam declaratoriam sententiam ad exequendam pœnam ipso jure incursum, cum iudex est competens ad executionem ejusdem, tametsi idem Tiraquellus ab hac sententia recedat. Quia quidem meritò displicet, est enim contra textum expusum in dicto cap. cum secundum, de heret. in 6. juxta communem interpretationem. Nam decisio illius text. in vers. Confiscationis, non solum procederet, si exequitio contra hereticum facienda esset a seculari, sed etiam fieret ab Ecclesiastico, & ratio decidendi illius utrumque casum comprehendit, eaque quam considerat Bald. num. predictenti commemorata. Quod ex eo planè colligitur, quoniam cum in l. eius, qui dilatorem, in princ. ff. de jure fisci, agatur de iudice competente ad executionem, nihilominus dicitur: Oportet constare prius, & de criminis pronunciari. Semper igitur declaratoria sententia præcedere debet executionem.

Secundo limitatum est predicta resolutio, quando delictum est notorium; nam quando pœna ipso jure incurrit, & simul delictum est notorium, non est necessaria sententia declaratoria, sed standum est facto notorio, & illo stante absque sententia pœna exequitioni mandari. Hanc limitationem tradit Anton. Gabriel. lib. 7. commun. d. conclus. 12. num. 2. pro qua refert quanplurimos, Caprylicus consil. 122. num. 25. Gregor. Lopez in d. l. 4. tit. 2. p. 7. gl. 3. vers. Quod tamen limita, Alfonfus de Castro de potest. legis pan. l. 2. c. 8. 3. Dominicus de Sancto Gemin. & c. 10. §. Felinus, Mafchardus de probat. conclus. 1264. Ad hoc ut quis pro rebelle, vol. 3. qui in notoriorum ordo est ordinem non servare: & in illis non est opus cognitione, sed executione, ut ex Baldo, Salycero, Panormitanu, Socino, & Felino, notavit Coletus de processib. executor. p. 3. c. 1. n. 15. & probat text. in c. super eo 3. de testib. cogend. Ratio fundamentalis esse potest, quoniam in hoc casu ob notoriatem facti cessant rationes, ob quas dum factum est dubium, & incertum, executionem pœnae debet præcedere sententia; non enim est periculum, ne erreret, ut consideravimus supra num. 43.

Contra tamen huic limitationi sententiam, quinimo in delictis etiam notoriorum requiri ad exequitionem pœnae præviam sententiam judicis declaratoriam, pugnacisimè defendant Caytan 2. 2. 9. 12. art. 2. Covarr. in cap. alma mater 1. par. §. 2. n. 9. & 10. Farin. in prax. crim. 9. 21. n. 116. qui dicit, hanc sententiam esse equitem, communiorem, & in praxi receptam, Thom. Sanchez operis moral. lib. 2. d. cap. 22. n. 15. cum multis, quos allegat Hypoll. de Marsiliis post multa hinc inde allegata in repet. Rubr. C. de probat. num. 246. apud quos vide fundamenta, ne nimis digrediamur.

Nihilominus negari non potest, prædictam limitationem secundam esse probatissimam, quam confirmat text. in l. palam 43. §. Que in adulterio ff. de ritu nupt. in cuius casu non fat est absolutam esse mulierem, ne incurrit pœna legis ob criminis notorietaem. Idem probat text. ita intelligendus in Extrav. quoniam nuper. in princ. qui sunt rebellis, ibi: Alta prava malorum potius, quam verba sententiæ ipsos faciunt pœna condignos; & eodem mo-

do accipiens est Isenia in cap. 1. num. 13. que sit prima causa bene amit. juxta text. quos allegat ad suam doctrinam confirmandam, videlicet dict. l. palam, quæ loquitur de delicto notorio. Neque tamen omittendum est, text. in d. Extravagant. solum cadere in rebellis Imperio, cuius auctor fuit Henricus Imperator; non autem extendit se ad rebellis aliis Regibus, ut sentiunt Bart. in eadem Extravagant. verb. Rebellingo num. 3. & Peregrinus cum multis, quos refert de jur. fisci lib. 3. tit. 8. n. 9. quod quos locum habent text. in l. amissione 5. §. Qui deficiunt, ff. de capit. diminut. & in leg. quisquis, Cod. ad Jul. Majestatis.

49 Cum vero notorium duobus modis dicatur, ut notar Abbas Panormitan. in cap. vestra 7. num. 14. de cibabit. Cleric. & mulier. in praxi crim. q. 21. num. 9. videlicet, aut notorium juris, aut facti, cum Doctores dicunt, in delictis notoriis non esse necessariam præviam sententiam declaratoriam, id intelligent in delictis notoriis de facto, illis scilicet, quæ celari minime possunt, quia per evidentiam oculorum apparent, vel sunt commissa coram populo, aut ejus majori parte, vel in platea, vel coram multitudine personarum, juxta latè deducta à Farinac. d. q. 21. ex num. 38. per multis sequentes. Hanc declarationem tradit idem Farinac. ibidem num. 166.

50 Illud superest adnotandum, quoties incurritur ipso jure pœna confiscationis, seu rei singularis, quæ in commissum incidit, seu quota pars bonorum rei, si ipse non habeat aliunde, unde solvat creditoribus; seu totius patrimonii, quia non habet aliunde unde solvat: creditoris esse fisco preferendos, & fiscum post incorporata bona rei manere obligatum ad satisfaciendum creditoribus etiam chirographaris, (quatenus ramen est in bonis, ut observat Clarus lib. 5. sent. §. fin. quest. 78. num. 30. servata decisione text. in l. unica, Cod. pœnis fiscalibus cred. preferri lib. 10. & in leg. summa 17. l. quod placuit 37. ff. de jure fisci, juxta dicta superius num. 26. in casu, quo in favorem fisci contrahitur hypotheca. Tractat Peregri. de jur. fisci lib. 5. tit. 1. num. 54. ex vers. Sic etiam, Jul. Clar. d. q. 78. num. 28. & 29. Bossius tract. crim. tit. de bonorum publ. ex num. 11. Cujacius in d. l. in summa, & in d. l. quod placuit, prosequiturque latius Sanchez operis moralis lib. 2. cap. 22. quest. ultima ex num. 74. Atque ita practicatum est anno 1610. cum mandato Philippi III. Hispanianum Regis domini nostri facta est in Provincia Bœtica, & Oretana, quam vulgariter Extremadura dicimus, expulso Morisco, pro qua facienda publicatum est Binnum 17. die mensis Januarii predicti anni, quod confiscata sunt omnia eorum bona stabilita. Cumque confisca facta esset pro criminalibus lese Majestatis divine, & humana, ob quæ ipso jure incurritur pœna amissionis omnium bonorum: nihilominus piissimus Rex iussit solvi ex illis omnibus creditoribus, reservatis bonis omnibus mobilibus, cedem expulsis, & expedita sunt Regia rescripta, quibus id injungebatur judicibus designatis pro predictorum bonorum administracione, è quibus ego fui unus, qui præceptum illud exequionis mandavi in villa dicta Hornachos, ejusdem Provincie Oretana, que integræ à Morisco habitabatur. An vero indifferenter omnibus sit solvendum, an illis solum qui ante delictum contraxerunt, & quando cendi sint contrahere in fraudem fisci, tractant Doctores in l. post contrarium, ff. de donat. & in l. si quis post hac, C. de bonis proscriptor. Sanchez ubi supr. q. 3. ex num. 31.

SUMMA DISPUTATIONIS SECUNDÆ.

1 C umulare quid sit, & de cumulatione actionum. De cumulatione Judicij peritorum cum possessorio, qui tractent.

Agere nos de cumulatione processuum, que est multo diversa cumulatio, ibi.

2 Cumulatio processuum ex quibus causis fiat, juxta sententiam Parladorii.

3 Exceptio, ne continentia causa dividatur, locum facit cumulationi processuum, & sub se comprehendit omnes alias causas.

4 Murare judicium, & dividere judicium differunt.

5 Exceptio litis pendientia, seu preventionis, & exceptio, ne continentia causa dividatur, locum faciunt cumulationi actionum.

6 Quod attinet ad exceptionem litis pendientiae, quibus modis limitetur bac resolutio, remissive.

7 Ut exceptio, ne dividatur continentia causa, operatur cumulationem, opus est allegatione, & oppositione.

8 Et opponi debere ante item contestatum, qui senserint, & num. 9.

10 Posse hanc exceptionem opponi in qualibet parte iudicij, verior sententia.

11 Una causa non habet continentiam ad se ipsam.

12 Ufus recipit, ut in qualibet parte litis opposita hac exceptione unitur processus, ut causa tractetur coram eodem judge.

13 Causa continentia dividitur, cum actor, & reus sunt diversi fori.

14 Causa continentia potest dividiri, cum reus est contumax, quia amittit exceptionem; eam tamen recuperat, si se sistat coram judge citante, refectis expensis.

15 Causa continentia dividitur, cum index non habet jurisdictionem super tota lita.

16 Continentia causa potest dividiri in executivis.

17 Non possunt cumulari processus, qui exercentur sub diversis instantiis.

18 Quando in contractu intervenit juramentum, posse agi coram diversis judicibus, qui senserint; sed sententia est falsa.

19 Continentia causa potest dividiri, & cessare cumulatio actionum, quando judicium ex iustis aliis rationibus divisionem receperit.

20 Actorum nominis qui comprehendantur.

21 Reprehenditur praxis Regni Neapolitani circa cumulationem actorum.

22 Detegitur fraus frequentissima in libellis porrectis coram Prefide S. C. & quid debeat attendi ad vitandam fraudem.

23 Acta originalia debent transmitti ad actuarium, apud quem sit cumulatio.

24 Reproductio actionum debet fieri post cumulationem, ut alia fidem faciant.

25 Reproductio non est necessaria in Regno Castella, nec in Neapolitano.

26 Cumulatio apud quem actuarium fieri debeat, & num. 27.

D I S P U T A T I O N I I I .

An, & quando debeat in judicio fieri actionum cumulatio.

C umulare universum est multa in unum coservare. Cumulatio autem sepè sapientis apud professores juris civilis accipitur pro jure persequendi in uno, atque eodem judicio, quod cuique debetur, multis editis actionibus, gratia minuendarum litium permisso, leg. si idem cum eodem 11. in princ. & per tot. ff. de jurisd. omn. jud. l. ult. C. de annal. except. alias definitiones cumulationis retulit Farin. in prax. crim. quest. 100. cap. 3. n. 124. Quemadmodum enim cumulus debiti vocatu coadunatio multarum summarum, l. si plures 9. §. Cumulum ff. de pat. ita cumulus actionum est editio simultanea plurium actionum, ut notavit Calvinus in Lexico, verb. Cumulatio, ex Oldendorbii, & Pratejo. De cumulatione actionum tractant Doctores communiter in l. edita 3. Cod. de edendo, & in §. Si minus insit. de actionib. Ubi Jas. num. 12. & 26. Angelus Aretinus ex num. 35. Dynus in cap. nullus pluribus 20. ex num. 8. de regul. jur. in 6. Felinus in cap. significantibus 2. ex n. 21. de libelli oblat. Thusc. l. tit. C. concil. 1095. & 1096. Facheinus controv. jur. lib. 12. c. 1. & Villadiego in Polit. in exordio form. libellandi ex n. 4. & ex n. 7. Sardus consil. 266. lib. 2. De cumulatione autem judicij petitorum cum possessorio agunt in l. naturaliter 12. & Nihil communis, ff. de acquir. possess. Menoch. de possess. remedii in diversis locis, in specie de adipiscend. possess. remed. 4. ex num. 502. ubi latè, copiosè, & optimè Joannes Garcia de nobilit. gloss. 11. per totam. Rebuffus in repetit. cap. Pastorialis ex num. 105. præsertim ex num. 145. de causa possess. & proprie. Thuscus ubi sup. Villadiego ubi sup. ex num. 23. De cumulatione unius remedii possessori cum alio, Sardus consil. 273. lib. 2. & videatur Menochius in indice operis de remed. possess. verb. Cumulatio, Cumulari. De cumulatione actionis civilis, & criminalis, Farinac. in prax. quest. 100. cap. 3. ex num. 119. & Sardus consil. 139. lib. 1. Facheinus lib. 9. controv. cap. 2. Nos loco ficiū agimus de cumulatione, quando scilicet actionum cumulatio locum habeat, que vel à diversis actuaris facta sunt, vel coram diversis judicibus agitantur, vel coram

Disput. Jur. de Judiciis, Tit. II.

coram uno judge sub diversis processibus, & quando sunt unienda acta, ut coram uno tantum actuari, unoque dumtaxat judge, & uno solùm judicio, & sicut uno processu causa sit prosequenda, & terminanda? Quæ est multo diversa ab actionum cumulatione, ut rectè adnotavit Parlador. lib. 2. rer. quotidian. cap. 9. num. 8.

2. Et idem Parlador. d. cap. 9. de hac cumulatione suis, & melius omnium, quos viderim, agens, quem sequitur Villadiego in Polir. cap. 1. ex num. 13. docet, praedictam cumulationem fieri debere ob qualibet ex tribus causis. Primo ratione exceptionis rei judic. videlicet quoties res judicata in uno judicio pareret exceptionem rei judicata in alio, iuxta Julianus 3. l. singulis 6. leg. si qua 7. & generaliter, ff. de except. rei judic. Quorundam enim causa tractabatur coram duobus judicibus, aut sub diversis processibus terminanda erit diversis temporibus, si semel ab uno judicata, potest coram alio exceptio rei judicatae proponi, quæ diverso judicio obstat, iuxta text. in l. si quis postea 7. & l. ubi acceptum 30. ff. de jud. obstante exceptione preventionis, seu litis pendentia. Confonit Paulus de Castr. in d. l. nulli num. 2. dicens, hunc casum nullo modo pertinere ad dictam leg. nulli, sed ad d. l. ubi acceptum. Item Afflctis decif. 354. num. 2. 3. 4. Dividere vero judicum est separare conexa, & conjuncta, eaque que sunt contingua, & ad eamdem continentiam pertinent, & tractate unum coram uno judge, alium coram alio, & hoc est propriè dividere continentiam cause. Quæ autem dicatur continentia, ne possit alius judec quæcum præveniens ulterius de causa cognoscere, ut latius dixi priore rem. ist. 1. disp. 2. q. 7. scil. 3. ex num. 899. Tertio, ratione exceptionis, ne continentia causa dividatur, l. nulli 10. Cod. de jud. l. cognitio 8. S. si plures, ff. de liber. causa, cap. 1. de caus. posse. & propriæ. capit. 1. de sequestr. posse. & fruct. Etenim quoties haec exceptio opponi potest, acta sunt cumulanda, & ex duabus judicis unum facienda, unusquis processus, quoniam connexorum idem est judicium, ut dixi rit. 1. d. disp. 2. num. 176, connecta vero sunt, que habent eandem continentiam.

3. Ego existimo, tametsi Parladoris sententia vera sit, melius illum dicturum fuisse, si dixisset, ex una sola causa cumulationem fieri debere, quæ sub se comprehendit omnes alias, videlicet, cum non facta cumulatione continentia causa dividetur. Itaque sola exceptio, ne continentia causa dividatur, locum facit unioni, & cumulationi actorum. Ratio est, quia continentia causa, seu causas habere unam, & capiendem continentiam multis modis dicitur, ut idem Parladoris codens loco num. 2. animadvertis, iuxta doctrinam Alberic. in d. l. nulli num. 2. Cod. de judicis, Baldi ibidem num. 1. Angel. ante num. 1. Salicet. num. 1. Paul. Castren. num. 3. circa fin. Alexand. num. 2. & 3. Jaf. num. 3. Matth. de Afflct. decif. 354. num. 1. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 4. casu 371. Trentacinq. libr. 2. variar. rit. de judicis resol. 3. num. 2. Primo, ubi eadem est actio, eadem res petita, idem actor, & idem reus. Secundo, ubi est identitas rei petita, & litigantium, etiamsi sit diversitas actionis, ut contingit in peritorio, & possessorio. Tertio, ubi est identitas personam, & actionis, etiamsi sit diversitas rei petita, ut in judicio actionis tutele, & negotiorum gestorum. Quartio, ubi est identitas actionis, quæ ex uno, & eodem fonte procedit contra plures, quævis sit diversitas personarum, & rei petita, ut in judicio actionis tutela contra plures tutores, aut quando multi sunt debitores uni creditori alicuius quantitatis ratione unius obligatio, aut quando multi habent unam rem communem, aut sunt multi creditores unius debitoris concurrentes contra ejus bona, ut notavit Villadiego in Polir. d. cap. 1. num. 13. vers. Ten concurso cum vers. seqq. Quinto, ubi est eadem actio, & eadem res petita, sed persona sunt diversæ, ut in duplicitibus judicis, finium regundorum, familiae ericundæ, communi dividendo. Sexto, quando judicia se habent, ut genus, & species. Paulus alter explicat Gayl. obser. prat. lib. 1. obser. 32. ex num. 3. reducens continentiam causarum ad quatuor genera, & Joan. de Imola conf. 139. Prefatus Sumus n. 2. & 6. tres enumerans modos, quibus dicitur causas habere eandem continentiam. Cum igitur continentia causa, quatenus ad omnes istos modos extenditur, tam latè patet, ut sub se comprehendat, & complectatur omnes causas, ex quibus prima ille exceptions oriuntur; nam continentia causa primo modo accepta includit primum casum, in quo exceptio rei judicatae obstat novo judicio, ut in l. 1. & an eadem 14. ff. de except. rei judic. & in cap. 1. de litis contest. in 6. & secundum, quando idem judicium proponitur, & exercetur coram

Disputatio II.

Syllaniam. Didacus Perez. ubi sup. column. 745. §. ultra eos suadetur cum s. seq. Vivius dec. 136. Cassaneus in confutata. Burgud. Rubr. 1. §. 1. verb. Lots. n. 11. & 12. Thus. lit. C. concl. 159. & concl. 976. Ricc. coll. 368. Joann. de Imola, omnino videndum, conf. 139. prefatus Sumus n. 1. & seq. conf. 140. & 141. & addit notabilem Baldi adnotationem in l. cum Papin. 14. 1. C. de sent. & interloc. omn. iud. post glossam notab. in l. 1. ff. de quibus rebus ad eund. jud. datur.

6. Quam tamen resolutionem, quod attinet ad exceptionem litis pendentia, seu preventionis, ut ex ea oriatur actorum cumulatio, limitibus nota à nobis rit. 1. d. disp. 2. ex n. 900. eisdem limitationibus, quibus limitandus est primus effectus preventionis, & d. l. ubi acceptum 30. ff. de jud. quas nos ex parte tradidimus dicto loco, & latius congregat Felin. in cap. cim M. Ferrariensis 9. n. 25. de confit. & in cap. ex tenore 16. ex num. 15. de rescript. & in cap. propofisi num. 2. de foro comp. Dec. in d. cap. ex tenore, ex num. 34. Paul. in d. l. nulli num. 3. C. de judic. Marian. Socinus. in dict. cap. propofisi ex num. 29. Afflct. in cap. Imperiale, §. preceret si inter duos num. 10. Alvarot. ibi. num. 4. vers. Nec obstat reguli, Propositus num. 4. vers. Nec obstat reguli, feud. alien. per Feder. Lancelot. de attentatis, 2. par. cap. 4. olim. 2. ex num. 44. Cacheranus dec. 78. num. 18. Trentacinq. Variar. resol. lib. 2. rit. de judic. resol. 10. Marcellus Cala de modo art. gloss. 1. ex n. 27. Castill. quotid. controversial 3. cap. 25. ex n. 39. ubi plurimos referit, & alii, quos dicta disput. 2. n. 904. retulimus. Ubi enim cessaverit effectus preventionis, cessare quoque debet actorum cumulatio, que ex ea originem ducit.

7. Eadem resolutionem qua ex parte tangit exceptionem, ne continentia causa dividatur, ut tunc sit facienda actorum cumulatio, limita primò, ut procedat tunc cum à parte litigante opponitur potenter unionem processuum, aliquo si nihil opponatur, poterit simili à duobus judicibus procedi in causis, quæ pertinent ad eandem continentiam, aut sub diversi, & disjunctis processibus. Quemadmodum idem dixi supra rit. 1. disp. 2. num. 900. loquens de exceptione preventionis, seu litis pendentia. Etenim cum actorum cumulatio oriatur ex exceptione illa, ne continentia causa dividatur, ubi illa cessaverit, hanc etiam cessare necesse est, & acta non cumulari. Nam cessante causa cessat effectus, c. cum cessante 60. de appellat. cap. & si Christus 26. paulo ante fin. de jur. iurand. cap. own infirmitas 13. de pœn. & remiss. plurima allegat Tiracellus in tract. cessante causa, in princip. n. 12. & in specie exceptionis, causa cessante, cessat ejusdem exceptionis effectus, l. si pupil. §. si autem debitor pupil & ibi Bart. ff. de solut. Tiracell. ubi supra n. 96. Exceptio autem, ne continentia causa dividatur, cessat, ubi non opponitur, ut docet post multos antiquos Jas. in d. l. nulli num. 5. C. de jud. Felinus in c. significaverunt 21. num. 8. de jud. Afflct. dec. 354. num. 2. Menoch. de arbitr. centur. 4. casu 371. num. 20. Graveta conf. 60. n. 5. & conf. 258. n. 7. Syntagma commun. opin. lib. 3. rit. 1. num. 26. vers. Quinto fallit, Gail. lib. 1. obser. prat. obser. 32. n. 12. & 13. Trentacinq. lib. 2. var. titul. de judic. resol. 3. num. 10. Ergo similiter cessabit actorum unio, & cumulatio.

8. Quarum quispiam, quo tempore debet opponi exceptionem, ne continentia causa dividatur, ut debet judge, coram quo proponitur, superfedere, & unio, seu cumulatio processuum locum habeat?

9. Et Jafon in d. l. nulli n. 6. sentit, hanc exceptionem dilatoriam debere opponi ante item contestatum, potest non posse, iuxta text. in l. Prator. §. ult. ff. de vocat. & excusat. min. l. exceptionem, C. de probat. l. penult. & ult. C. de except. cap. inter Monaster. 20. de sent. & re jud. 1. 9. rit. 3. par. 3. leg. 1. rit. 5. lib. 4. Recop. & que nota Paz in prax. tom. 1. p. 5. temp. num. 14. Minfyng. singul. obser. cent. 1. obser. 97. num. 3. esequie hanc exceptionem ex illis, quæ impediunt litis ingressum, cum textus in d. l. nulli, dicat denegandam audientiam continentiam causarum dividendi. Probat suam sententiam, quoniam major est continentia unius causa ad se ipsam, quam duarum inter se. Sed exceptio litis pendentia, seu preventionis debet opponi ante item contestatum, & post item contestatum non potest, id docentibus Baldi. in leg. perceptorias num. 40. Cod. sent. rescind. non posse, & in Auth. Iud. novo jure num. 12. C. de serv. fugit. Alex. conf. 105. n. 26. lib. 3. Felin. in cap. cum M. Ferrariensis num. 25.

de const. ergo simili modo exceptio, ne continentia causa dividatur, erit dilatoria, & ante litis contestationem proponenda.

Contraria sententia, quinim exceptionum, ne continentia causa dividatur, etiam si sit dilatoria, posse opponi in qualibet parte judicij, verior est; quam amplectuntur Alberic. in d. l. nulli n. 2. post Jacobum de Bellobi, qui refert, & Alex. ibi num. 6. Afflctis d. decif. 354. n. 8. & 9. qui reprehendit Jafon. Joann. Francisc. dict. Ponte conf. 70. n. 13. Trentacinq. variar. resol. lib. 2. rit. de jud. d. resol. 3. num. 10. vers. Secunda est, insignis Ricc. amicus noster, collect. 368. Asinus in praxi §. 13 cap. 2. limit. 18. Rationem vero, cui hac exceptio quamvis dilatoria possit in quacunque parte litis opponi, reddunt: quoniam, inquam, divisioni judicij lex resistit, & imponit pœnam, iuxta rex. in d. l. nulli, ac per consequens quidquid contra fit, nullum est, l. non dubium 5. C. de legibus; judiciumque post oppositionem illius exceptionis quandocunque opponatur, erit nullum: in ceteris vero exceptionibus dilatoria id non contingit, quia earum oppositioni post item contestatum, & carum effectui lex non resistit, sed duntur non afflxit.

Ad argumentum vero Jafonis, quod ipse vocat fundamenum forte, facile respondetur, nullam causam cum se ipsa habere posse continentiam, quia continentia eum relatio sit, presupponit diversitatem inter extrema, ut dixi superius n. 4. Itaque major propositio falsa est, & sic illud forte fundamentum corruit. Praesertim cum inter ceteras exceptions dilatoria ex una parte, & exceptionem ne continentia causa dividatur, ex altera, veretur discrimen illud traditum ab Alberico, & ceteris, quod superius expensum est num. precedenti.

Quod ad usum, & proxim attinet, certissimum est, tam in Hispania, quam in hoc Regno Neapolitano, quoties petitur cumulatio actorum, seu unio processuum ex quavis causa, seu primæ exceptionis litis pendentia seu ne continentia causa dividatur, posthabitatis illis iuris subtilitatibus, in quavis parte litis cumulationem fieri, ut tota causa coram eodem judge tractetur, sub uno, eodemque processu, ea ratione, ne vel in una causa, vel in duabus invicem connexis, & quæ ad eandem continentiam pertinent, orientur diversæ, repugnantives sententiae, quod permittri non debet, dicit. leg. cognitio §. si plures, ff. de liber. caus. l. tam collatore 17. §. ultimo, C. de re milit. lib. 1. notant Joannes de Imola, conf. 139. n. 4. vers. Quinto, & quinto, Igneus in reper. §. non aliis, n. 537. in l. necessarios, ff. ad Syllaniam, Ponte d. conf. 70. n. 2. vol. 1. Quæ ratio æquæ militar five proponantur predictæ exceptions ante, five post item contestatum.

Limita secundò, quando actor, & reus sunt diversi fori, diversi, inquam, & omnino dissimili, ut si actor sit fori secularis, reus vero fori Ecclesiastici; runc enim non est incommunum divisi causa continentiam, & quod consequens est, processus esse separatos, & non uniti, aut cumulari, quoties nisi continentia divideretur, esset convenientius reus coram judge incompetenti. Hanc limitationem probat cap. significaverunt 21. num. 8. de jud. Afflct. dec. 354. num. 2. Menoch. de arbitr. centur. 4. casu 371. num. 20. Graveta conf. 60. n. 5. & conf. 258. n. 7. Syntagma commun. opin. lib. 3. rit. 1. num. 26. vers. Quinto fallit, Gail. lib. 1. obser. prat. obser. 32. n. 12. & 13. Trentacinq. lib. 2. var. titul. de judic. resol. 3. num. 10. Ergo similiter cessabit actorum unio, & cumulatio.

10. Limita tertio, quando reus conventus est contumax coram judge primò præveniente, tunc enim perdit beneficium dict. leg. nulli, ut ibidem notat Paulus num. 3. Jafon. n. 6. vers. Tertio norabiliter limita, Syntagma commun. opin. lib. 3. rit. 1. num. 26. Trentacinq. dict. resol. 3. n. 9. quemadmodum & beneficium dict. leg. ubi acceptum, ut notavi superius rit. 1. dict. disp. 2. n. 901. ubi n. 902. sublimitandum dixi hanc limitationem, si reus contumax refectis expensis se listat coram judge, nain recuperat dicta beneficia; quicquid alii senserint. Idem proorsus dicendum est de beneficio cumulationis actorum, quod consequens est ad illa.

11. Limita quartæ, quando judge non habet jurisdictionem super tota lite, nam tunc oportet dividere judicium, & super illo pluri ultra judicis jurisdictionem adire alterum judicem, ita sentit Bar. in leg. in commendato 17. §. dua-